

Nieuwsbrief jaargang 2, nummer 20, 24 september 2012

'Formatie gladjes van start'

Tegen sombere verwachtingen op het Binnenhof in is de kabinetsformatie 'gladjes uit de startblokken' gekomen. 'Alsof het al jaren zo gaat.' *Formatie-watcher* Carla van Baalen, directeur van het Centrum voor Parlementaire Geschiedenis in Nijmegen (CPG), vindt dat 'de zwartkijkers en andere pessimisten' vooralsnog ongelijk hebben gekregen.

'Natuurlijk zullen er nog best wel lastige momenten komen', zegt professor Van Baalen, die de kabinetsformatie-nieuwe-stijl op de voet volgt. 'Het verschuiven van het initiatief van de Koning naar de Tweede Kamer is geen chaos geworden, zoals gevreesd. De Tweede Kamer had er, ook dankzij scheidend Kamervoorzitter Gerdi Verbeet, goede greep op.'

Of de Tweede Kamer op enig moment met hangende pootjes terug moet naar het paleis - iets wat tegenstanders van de nieuwe procedure vrezen - laat zich volgens professor Van Baalen niet voorspellen. 'Maar als de onderhandelingen tussen VVD en PvdA vastlopen, verwacht ik dat de Kamer weer een verkenners aan het werk zal zetten. En die gaat doen wat tot nu toe de Koningin deed als een formatiepoging misliep: consultatie van alle partijen. Op basis van diens bevindingen zal, net als met Kamp, de Kamer vervolgens bij meerderheid een of meerdere informateurs benoemen. De verkenners zal gaan overnemen wat tot dusverre op het paleis gebeurde.'

[Lees verder >](#)
[Formatieweblog van het CPG >](#)

'Formeren gaat van au'

Plaat van de maand

Partners

Agenda

27 september 2012, Den Haag
'Rechtspraak maakt samen leven mogelijk'
Debat Raad voor de Rechtspraak

27 september 2012, Maastricht
'De dominee en 'de tweede apostel Paulus'
Afscheidscollege Prof. dr. J.Th.J. van den Berg.

3 oktober 2012, Den Haag
'Kabinetsformatie, we doen het zelf wel'
Actualiteitendebat.

[Uitgebreide agenda](#)

Cartoon

'En we gaan nog niet naar huis.'
Net als dit jaar was het in 1956 een aftredend, demissionair kabinet dat op Prinsjesdag een nieuwe begroting bij de Tweede Kamer indiende.

[Lees verder](#)

'Gedogen gaat van au.' Bijna veertig jaar geleden beschreef Gerda Brautigam, Kamerlid voor de PvdA, hoe moeizaam de vorming van het kabinet-Den Uyl ging. Dat deed ze aan de hand van de 'bonkige' brieven van informateur Jaap Burger, die bijna eigenhandig de totstandkoming van het 'meest linkse kabinet ooit' (Mark Rutte) uit de vaderlandse geschiedenis forceerde.

Geïllustreerd met een scherpe, karakteristieke karikatuur van Opland, politiek tekenaar van De Volkskrant, die een kabinetsformatie vergeleek met niets minder dan een loopgravenoorlog: vanuit schuttersputjes bekogelde men elkaar maandenlang met bommen en granaten: in de vorm van brieven. Uiteindelijk besloten twee van de drie christendemocratische partijen (KVP en ARP) het progressieve kabinet van PvdA, D66 en PPR te 'gedogen', de derde (CHU) ging in de oppositie. Dat ging van au.

[Meer over het boek >](#)

Partners in beeld

'Misverstanden over formaties'

Speelt de Koningin helemaal geen rol meer? MI Maastricht ontdekte vijf misverstanden over de kabinetsformaties.

[Lees verder >](#)

'Meer aandacht voor Europa'

Opeens is er weer meer belangstelling voor Europa. Het Montesquieu Instituut (Den Haag) meet steeds de aandacht voor Europa in de Troonrede.

[Lees verder >](#)

'Politieke leiders steeds machtiger'

Ondanks democratisering van politieke partijen worden partijleiders steeds machtiger. Oratie van 'partijenkenner' Gerrit Voerman (Groningen).

[Lees verder >](#)

Plussen en minnen lijstencombinaties

Had de PvdA wel een linkse lijstencombinatie moeten aangaan? MI Maastricht zet plussen en minnen op een rijtje.

[Lees verder >](#)

Kabinetsformatie

Voor en tegen

'Ach Majesteit, uiteindelijk komt er altijd een kabinet.'

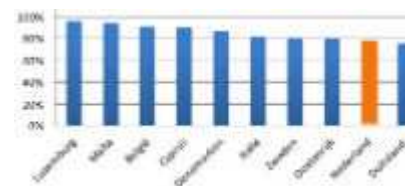
Willem Drees, demissionair minister-president, tijdens de lange kabinetsformatie van 1956 (121 dagen).

Uw mening

Niet de koningin, maar de minister-president moet de Troonrede uitspreken.

Verkiezingsopkomst in de EU-landen

Nederland is een middenmoter. Afgemeten naar de opkomst bij verkiezingen, staat ons land binnen de Europese Unie op de negende plaats. Aan de top staan België, Luxemburg en Malta, maar dat zijn wel landen met een opkomstplicht.

[Lees verder](#)

Bekende Zeeuwse Tweede Kamerleden

- [Ad Koppejan](#) (CDA)
- [Siem Buijs](#) (CDA)
- [Huib Eversdijk](#) (CDA)
- [Jan Te Veldhuis](#) (VVD)
- [Theo Westerhout](#) (PvdA)
- [David Kodde](#) (SGP)
- [Gerrit Kersten](#) (SGP)

Uit de schoolbanken in de Kamer

- [Hans Wiegel](#) (VVD) 1967

Somberaars hebben ongelijk: de Tweede Kamer kan het wel.

Wetenschappers Bert van den Braak (MI Den Haag) en Wytze van der Woude (MI Maastricht) discussiëren over de start van een kabinetsformatie zonder de koningin.

[Bert van den Braak >](#)

[Wytze van der Woude >](#)

Op weg naar een politieke unie?

Column

Aalt Willem Heringa

De Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ) rapporteerde op 19 september dat 11 EU-ministers het eens zijn geworden over de toekomst van de EU als politieke unie; onder hen was ook Nederland. In a joint paper riepen ze op tot meer bevoegdheden voor 'Brussel'. Op 12 september waren er niet alleen verkiezingen in Nederland, met een als pro-Europees geïnterpreteerde uitslag, maar ook was er de State of the Union van de President van de Commissie Barroso met onder meer plannen voor een bankenunie. En verder was er de met spanning verwachte uitspraak van het Duitse BVerfG (Constitutionele Hof) over het ESM-verdrag. En tenslotte is er ook kort geleden een vervolgotitie gepubliceerd door Van Rompuy over de voltooiing van de economische en monetaire unie.

In al deze plannen en uitspraken en papers is de teneur naar meer bevoegdheden op het terrein van monetair, economisch, financieel beleid en banktoezicht. En dat alles roept ook de vraag op naar de plaats van democratische verantwoording en controle op alle nieuwe bevoegdheden en toezichthouders. Leggen we die democratische controle bij het Europese Parlement, bij de nationale parlementen, bij een combinatie, of wordt de democratische verankering het kind van de rekening? Namelijk het slachtoffer van de vrees van nationale staten om al te opzichtig te veel bevoegdheden over te hevelen.

[Lees verder >](#)

En verder

Nieuws

Hoe word je Kamervoorzitter? Soms zelfs na een loterij. Het Parlementair Documentatiecentrum zet de feiten op de rij.

[Lees verder >](#)

Over Prinsjes en Prinsjesdag - het Parlementair Documentatiecentrum dook in de geschiedenis.

[Lees verder >](#)

Het Montesquieu Instituut aan de slag met burgemeesters uit China. Bericht uit Den Haag.

[Lees verder >](#)

De Tweede Kamer probeerde het al eens eerder: de start van de kabinetsformatie van 1971 - Nijmegen deed onderzoek.

[Lees verder >](#)

De Andere Kloof in kaart gebracht. Verslag van de Zomerconferentie 2012 van het Montesquieu Instituut.

- [Hans Kombrink](#) (PvdA) 1972
- [Sharon Dijksma](#) (PvdA) 1994
- [Farshad Bashir](#) (SP) 2008
- [Manja Smits](#) (SP) 2008

Eerst een andere partij

- [Henk Krol](#) (50PLUS) VVD
- [Norbert Klein](#) (50PLUS) VVD
- [Femke Halsema](#) (GroenLinks) PvdA
- [Jet Bussemaker](#) (PvdA) GroenLinks
- [Margot Kraneveldt](#) (PvdA) LPF
- [Gerrit Zalm](#) (VVD) PvdA
- [Joël Voordewind](#) (ChristenUnie) PvdA
- [Michel Rog](#) (CDA) D66

Zij werden geen Kamervoorzitter

- [Charlie Aptroot](#) (VVD)
- [Henk Kamp](#) (VVD)
- [Thom de Graaf](#) (D66)
- [Maria van der Hoeven](#) (CDA)
- [Jim Janssen van Raay](#) (LPF)
- [Mariëtte Hamer](#) (PvdA)
- [Annemarie Jorritsma](#) (VVD)
- [Ali Doelman-Pel](#) (CDA)

Subsidiegevers

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Maastricht Universiteit

Gemeente Maastricht

Provincie Limburg

Colofon

De Hofvijver is een uitgave van het Montesquieu Instituut en zijn partners.

[lees verder](#)

Aan- en afmelden

Hier kunt u zich aanmelden voor deze nieuwsbrief.

[Lees verder >](#)

Parlement.com

[Kiezers](#)
[Partijen](#)
[Tweede Kamer](#)
[Eerste Kamer](#)
[Regering](#)
[Polder](#)
[Europa](#)

Europa-Nu.nl

[Praktisch Europa](#)
[Europa in de wereld](#)
[Nederland en Europa](#)
[Hot Issues](#)
[Beleid en toekomst](#)
[Wie doet wat](#)
[Wat komt eraan](#)

Montesquieu-Instituut.nl

[Het instituut](#)
[Onderzoek](#)
[Onderwijs](#)
[Valorisatie](#)
[Publicaties](#)
[Europa](#)
[Nederland](#)